

(इंग्रजीत टंकलिखित न्यायनिर्णयाचा मराठी अनुवाद)

[१९९६] २ एस. सी. आर ७६१

युनियन ऑफ इंडिया आणि अन्य

- विरुद्ध -

रांची म्युनिसिपल कॉर्पोरेशन आणि इतर

फेब्रुवारी १६, १९९६.

[न्यायमूर्ति के. रामास्वामी आणि न्यायमूर्ति जी. बी. पटनायक]

भारतीचे संविधान, १९५०/रेल्वे अधिनियम :

अनुच्छेद २८५/१३५ - रेल्वेकडून सेवा आकार भरण्याची नगरपालिकेची मागणी -
असे मत व्यक्त करण्यात आले की : रेल्वेकडून सेवा आकाराची मागणी करणे हे
नगरपालिकेसाठी अधिकारबाह्य आहे - अनुच्छेद २८५ च्या तरतुदींच्या अधीन राहून रेल्वे
अधिनियमाचे कलम १३५.

दिवाणी प्रक्रिया संहिता, १९०८.

कलम ११ - प्राडून्याय - वादाचा निर्णय घेण्यासाठी संक्षेपीतपणे फेटाळणे म्हणजे
प्राडून्याय नाही - अधिक म्हणजे जेव्हा आवर्ती दायित्व अधिकारबाह्य असते तेव्हा

युनियन ऑफ इंडिया -विरुद्ध - पुरा म्युनिसिपल कौन्सिल आणि इतर , [१९९२] १
एस. सी. सी. १००, यावर भर दिला .

दिवाणी अपील अधिकारिता : दिवाणी अपील क्र. ३६४६/१९९६.

पटना उच्च न्यायालयाच्या सी.डब्ल्यू. जे. सी. क्रमांक ३२२३/ १९९४ (आर) मधील
दिनांक १५.०५.९५ रोजीच्या निर्णय आणि आदेशावरून.

अपीलकर्त्यासाठी व्ही. आर. रेड्डी, अतिरिक्त सॉलिसिटर जनरल, ए. के. श्रीवास्तव
आणि बी. के. प्रसाद.

उत्तरवादींसाठी एम. पी. झा.

न्यायालयाने पुढील आदेश दिला:

अनुमती मंजूर झाली.

आम्ही दोन्ही बाजूंच्या विद्वान अधिवक्त्यांना ऐकले.

उत्तरवादी-नगरपालिकेने दिनांक १६ डिसेंबर १९९३ रोजी, वर्ष १९९३-९४, १९९४-९५ साठी एकत्रित थकबाकी रु. १,०१,५०१ च्या सेवा आकाराची मागणी केली आहे. अपीलकर्त्यांनी मागणीच्या वैधतेस आव्हान दिले. निर्देश केल्यानुसार, खंडपीठाने दिनांक १५ मे १९९५ रोजी सी. डब्ल्यू. जे. सी. क्र. ३२२३/९४ मधील आक्षेपित आदेशात नगरपालिकेची मागणी कायम ठेवली. त्यामुळे विशेष अनुमतीद्वारे हे अपील करण्यात आले.

हा वाद आता अनिर्णित विषय राहिला नाही. युनिअन ऑफ इंडिया - विरुद्ध - पुरा म्युनिसिपल कौन्सिल आणि इतर, [१९९२] १ एस. सी. सी. १०० मध्ये या न्यायालयाने असे म्हटले होते की रेल्वे अधिनियमाचे कलम १३५ हे संविधानाच्या अनुच्छेद २८५ च्या तरतुदींच्या अधीन आहे. त्यामुळे, उत्तरवादी-नगरपालिकेला रेल्वेकडून सेवा आकाराद्वारे कोणतीही रक्कम मागण्यापासून रोखण्यात आले. नगरपालिकेची बाजू मांडणारे विद्वान वकील एम. पी. झा यांनी रेल्वे अधिनियमाच्या कलम १३५ च्या खंड (४) वर अवलंबून राहण्याचा प्रयत्न केला ज्यामध्ये केंद्र सरकार आणि नगरपालिका यांच्यातील कराराचा विचार केला जातो आणि त्या कराराच्या आधारे पैसे दिले जातात. या प्रकरणात आता ज्या करारावर अवलंबून राहण्याचा प्रयत्न केला जात आहे तो केवळ उच्च न्यायालयातील वादाचा निपटारा प्रलंबित असलेल्या अटकावणी अधिपत्रातून सुटका करण्यासाठी आहे. त्यामुळे, युनिअन ऑफ इंडिया आणि म्युनिसिपालिटी यांच्यात असा कोणताही करार आहे असा अर्थ लावला जाऊ शकत नाही. नगरपालिकेला युनिअन ऑफ इंडियाकडून सेवा आकार मागण्याचा कोणताही अधिकार नाही हे लक्षात घेता, नगरपालिकेने केलेली मागणी स्पष्टपणे त्याच्या अधिकारांच्या पलीकडे आहे. हे खरे आहे की यापूर्वी डब्ल्यू. पी. क्र. २८४४/९२ दाखल करण्यात आली होती आणि उच्च न्यायालयाने ती फेटाळली होती आणि या न्यायालयाने एकूण विलंब या आधारावर विशेष अनुमती नाकारली होती. आता हा निश्चित झालेला कायदा आहे की वादाचा निर्णय घेण्यासाठी संक्षेपीतपणे फेटाळणे म्हणजे प्राड्न्याय नाही. शिवाय, हे आवर्ती दायित्व आहे जे अधिकारबाह्य आहे, त्यामुळे पूर्वीचे प्रकरण संक्षेपीतपणे फेटाळणे हे प्राड्न्याय म्हणून काम करीत नाही.

त्यानुसार अपील मंजूर करण्यात येत आहे. प्रार्थना केल्याप्रमाणे रीट जारी केले जाते. आतापर्यंत जी रक्कम दिली गेली आहे ती नगरपालिकेकडून वसूल केली जाऊ शकत नाही. खर्च बसविण्यात आला नाही.

जी. एन.

अपील मंजूर करण्यात येते.

अस्वीकरण

"या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याचा/तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरिता वापर करता येणार नाही. तसेच, इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणीकरिता वैध मानला जाईल".